

Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
MELCHIOR WATHELET
esitatud 22. jaanuaril 2015¹

Kohtuasi C-519/13

Alpha Bank Cyprus Ltd
versus
Senh Dau Si,
Alpha Panareti Public Ltd,
Susan Towson,
Stewart Cresswell,
Gillian Cresswell,
Julie Gaskell,
Peter Gaskell,
Richard Wernham,
Tracy Wernham,
Joanne Zorani,
Richard Simpson

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Anotato Dikastirio Kyprou (Küpros))

Õigusalane koostöö tsiviilasjades — Kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kättetoimetamine ja teatavakstegemine tsiviil- ja kaubandusajades — Määrus (EÜ) nr 1393/2007 — Artikkel 8 — Dokumendi vastuvõtmisest keeldumine — Nõue toimetada kätte määruse II lisas esitatud vorm, mille eesmärk on teavitada adressaati, et tal on õigus keelduda dokumenti vastu võtmast — Kättetoimetamise kehtivus vormi kasutamata jätmise korral — Hilisema kättetoimetamise võimalus adressaadi advokaadi vahendusel

I. Sissejuhatus

1. Eelotsusetaotlus esitati seoses hüpoteeklaenu jääki käsitleva seitsme kohtuvaidlusega ühelt poolt panganduses tegutseva äriühingu Alpha Bank Cyprus Ltd (edaspidi „Alpha Bank”) ja teiselt poolt kinnisvara ostjate ning veel ühe äriühingu – Alpha Panareti Public Ltd vahel, kes oli laenu taganud.²

2. See eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine”), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000³, artiklit 8.

1 — Algkeel: prantsuse.

2 — Kõigis seitsmes kohtuvaidluses on Alpha Panareti Public Ltd vastu hagiavaldus esitatud selle tegevuse alusel.

3 — ELT L 324, lk 79.

3. Nimetatud määruse artikkel 8 „Dokumendi vastuvõtmisest keeldumine” sätestab, et dokumendi adressaati tuleb teavitada, „kasutades selleks [määruse] II lisas esitatud tüüpvormi”, et ta võib keelduda selle kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest, kui see ei ole koostatud teatud keeles või kui sellele ei ole lisatud tõlget teatud keelde.

4. Eelotsusetaotlus puudutab eelkõige seda, kas nimetatud tüüpvorm on kohustuslik või mitte, ja seda, millised tagajärjed on selle kasutamata jätmisel dokumendi kättetoimetamise või teatavakstegemise jaoks.

II. Määrus nr 1393/2007

5. Nimetatud määruse artikkel 8 „Dokumendi vastuvõtmisest keeldumine” sätestab:

„1. Vastuvõttev asutus teavitab adressaati, kasutades selleks II lisas esitatud tüüpvormi, et ta võib keelduda kättetoimetatava dokumendi vastuvõtmisest vastuvõtmise ajal või tagastades dokumendi vastuvõtvale asutusele ühe nädala jooksul, kui see ei ole koostatud ühes järgmistest keeltest või kui sellele ei ole lisatud tõlget ühte järgnevatest keeltest:

- a) keel, millest adressaat aru saab, või
- b) adressaatliikmesriigi ametlik keel, või kui nimetatud liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlik keel või üks selle ametlikest keeltest.

2. Kui vastuvõttev asutus saab teada, et adressaat keeldub lõike 1 kohaselt dokumendi vastuvõtmisest, teavitab ta artiklis 10 sätestatud teatisega sellest viivitamata edastavat asutust ning tagastab taotluse ja dokumendid, mille tõlkimist nõutakse.

3. Kui adressaat on keeldunud lõike 1 kohaselt dokumendi vastuvõtmisest, võib dokumendi kättetoimetamisel tehtud vea parandada, toimetades vastavalt käesoleva määruse sätetele adressaadile kätte dokumendi, millele on lisatud tõlge ühte lõikes 1 sätestatud keeltest. Sellisel juhul on dokumendi kättetoimetamise kuupäev see kuupäev, millal dokument koos tõlkega toimetatakse kätte vastavalt adressaatliikmesriigi õigusele. Kui liikmesriigi õiguse kohaselt tuleb dokument kätte toimetada kindla tähtaja jooksul, loetakse taotluse esitaja suhtes arvessevõetavaks kuupäevaks algdokumendi kättetoimetamise kuupäev, mis määratakse kindlaks vastavalt artikli 9 lõikele 2.

[...]”.

III. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

6. Eelotsusetaotluse esitanud kohtule esitatud seitsme apellatsioonkaebuse vastustajad on esiteks Küprose Vabariigi territooriumil asuva kinnisvara ostjad ja teiseks selle kinnisvara müüja Alpha Panareti Public Ltd.⁴ Kinnisvara osteti Alpha Banki antud hüpoteeklaenu eest ning viimane esitas Küprose kohtutele hagiavalduse ostjate ja laenu taganud müüja Alpha Panareti Public Ltd vastu, nõudes hüpoteeklaenu jäägi maksmist.

4 — Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub, et see Küprosel asutatud äriühing ei kuulu Alpha Bankile.

7. Kuna ostjate⁵ alaline elukoht oli välisriigis, saavutas Alpha Bank selle, et ühepoolse taotluse alusel⁶ tehti igas esimese astme kohtuasjas kohtumäärus, millega lubati hagiavalduse tõestatud ära kiri⁷, hagiavaldusele lisatud teatis⁸ ja nende tõlge kätte toimetada väljaspool kohtu tööpiirkonda (edaspidi „vaidlusalune kohtumäärus”). Lisaks oli igas vaidlusaluses kohtumääruses ette nähtud, et nimetatud dokumentide kättetoimetamine toimub vastavalt eeskirjadele, mis on sätestatud määruses nr 1393/2007.

8. Igale ostjale toimetati Inglismaal kätte järgmised dokumendid:

- hagiavalduse ja sellele lisatud teatise tõestatud ära kiri kreeka ja inglise keeles;
- vaidlusaluse kohtumääruse tõestatud ära kiri ainult kreeka keeles ja
- tõestatud ära kiri tõlkija vande all antud kinnitusest, et tõlge on vastavuses originaaldokumentidega.

9. Kõigi seitsme kohtuvaidluse vastustajad esitasid määruskaebuse ja esitasid nõude tühistada või tunnistada kehtetuks vaidlusalused kohtumäärused ning kättetoimetamise toimingud ise. Nad väitsid, et vastavalt määrusele nr 1393/2007 ja Küprose tsiviilmenetlusseadustikule oleks tulnud kätte toimetada veel teisi dokumente, st igas kohtuasjas:

- ühepoolse taotluse koopia;
- vaidlusaluse kohtumääruse ingliskeelne tõlge;
- määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvorm, vastavalt selle määruse artiklile 8, ja
- kaaskiri kättetoimetatavate dokumentide juurde.

10. Alpha Bank väitis esimese astme kohtus, et kuivõrd vastustajad olid kohtuvaidlusest ja selle esemest ning neile antud ajalistest raamidest teadlikud, ei saanud nad väita, et kättetoimetamine oli puudulik. Alpha Bank leidis, et vastustajate esitatud taotlused kättetoimetamine tühistada olid tehtud lihtsalt selleks, et üritada kättetoimetamisest kõrvale hoida.

11. Kõigis seitsmes kõnealuses kohtuvaidluses otsustas esimese astme kohus, et need nõuded olid põhjendatud. Ta leidis, et kõikide vajalike dokumentide ja ingliskeelsete tõlgete, eeskätt vaidlusaluste kohtumääruste tõlke, kättetoimetamata jätmine rikub Küprose tsiviilmenetluse seadustikku ning määrust nr 1393/2007, sest see jättis dokumentide adressaadi ilma võimalusest teada nende sisu. Lisaks otsustas kohus, et seda määrust rikuti selles osas, et vastustajatele ei toimetatud kätte sama määruse II lisas esitatud tüüpvormi, millega neid oleks teavitatud, et neil on õigus keelduda vastu võtmast vaidlusaluseid kreekakeelseid kohtumääruseid, kui nendele ei ole lisatud nõutud ingliskeelset tõlget. Esimese astme kohus tuvastas sellest tulenevalt igas kohtuasjas, et hagiavalduse ja sellele lisatud teatise ning vaidlusaluse kohtumääruse kättetoimetamine oli tühine.

12. Alpha Bank esitas kõigi seitsme kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtusse.

5 — Müüja asukoht on Küprosel.

6 — St taotlus, mis esitati ilma vastaspoolt teavitamata.

7 — Mida tähistatakse eelotsusetaotlusele lisatud menetlusdokumentides sõnaga „writ”.

8 — Mida tähistatakse eelotsusetaotlusele lisatud menetlusdokumentides mõistega „notice of writ” (edaspidi „teatis”).

13. Eelotsusetaotluse esitanud kohus tunnistas eraldiseisva lahendiga, et esimese astme kohtu seitsmes lahendis on rikutud õigusnormi osas, milles need tühistavad kättetoimetamise siseriiklike õigusnormide rikkumise tõttu, sest põhikohtuasjade asjaoludel oleks kooskõlas määruse nr 1393/2007 mõttega olnud võimalik kõik vastavad puudused kõrvaldada. See kohus leidis, et „[v]aatomata mitmele kättetoimetamise viisil tuvastatud probleemidele, ei nähtu kättetoimetatud dokumentidest, et vastustajaid oleks tegelikult eksitatud, sest nad said kindlaksmääratud ajal kohtusse ilmuda. Lisaks ei ole vastustajad täpsustanud väidetava vea laadi ega – mis veelgi olulisem – ka negatiivseid tagajärgi, mida võimalik viga nende jaoks kaasa tõi.”

14. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märkis, et ta tühistab kättetoimetamise vaid juhul, kui Euroopa Kohus peaks otsustama, et kättetoimetamine määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvormi kasutades on nõutav kõigil kättetoimetamise juhtudel nimetatud määruse alusel ja et selle vormi võimalikku kättetoimetamata jätmist ei ole võimalik parandada ning et see põhjustab kogu kättetoimetamise tühisuse.

15. Neil asjaoludel otsustas Anotato Dikastirio Kyprou (Küpros) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas määruses nr 1393/2007 ette nähtud tüüpvormi kättetoimetamine on igal juhul vajalik või on lubatud erandid?
2. Kui niisugust kättetoimetamist peetakse igal juhul vajalikuks, siis kas käesoleval juhul põhjustab selle tegematajätmine kogu kättetoimetamise tühisuse?
3. Kui vastus sellele küsimusele on eitav, siis kas kooskõlas määruse nr 1393/2007 mõttega võib toimetada dokumendid kätte advokaadile, kes esindab määruskaebuse esitanud vastustajaid ja kel on kohustus klientide eest dokumendid vastu võtta, või on vaja uut määruses nr 1393/2007 sätestatud korrale vastavat kättetoimetamist?”

IV. Menetlus Euroopa Kohtus

16. Alpha Bank, vastustajad, Küprose, Saksamaa, Kreeka, Hispaania ja Austria valitsus ning Euroopa Komisjon esitasid kirjalikud seisukohad. Alpha Bank, vastustajad, Küprose, Saksamaa ja Hispaania valitsus ning komisjon esitasid suulisi seisukohti kohtuistungil, mis toimus 27. novembril 2014.

V. Analüüs

A. Esimene eelotsuse küsimus

1. Poolte argumentid

17. Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1393/2007 artiklit 8 tuleb tõlgendada nii, et vastuvõttev asutus⁹ peab kättetoimetatava dokumendi adressaadile kättetoimetamisel alati kasutama selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi.

9 — Kättetoimetamine toimus põhikohtuasjades vastavalt määruse nr 1393/2007 artikli 4 lõikele 1, st selle määruse artikli 2 kohaselt määratud asutuste vahel („edastav asutus” (Küprosel) ja „vastuvõttev asutus” (Ühendkuningriigis)).

18. Vastustajad leiavad, et määruses nr 1393/2007 ei ole ühtegi erandit õigusest saada selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi. Nad märgivad, et Euroopa Liidu seadusandja kehtestas teadlikult selle vormi, et tagada ja kaitsta adressaatide põhiõiguseid, st õigust saada teavet ja õigust õiglasele kohtumenetlusele. Seevastu Alpha Bank leiab, et kõnealune tüüpvorm on täiesti tarbetu juhul, kui hagiavaldus on tõlgitud vastuvõtva asutuse keelde.

19. Kreeka valitsus on arvamusel, et määruse nr 1393/2007 artikkel 8 ega ükski teine artikkel ei näe ette erandit, mis lubaks vastuvõtval asutusel mitte kasutada niisugust tüüpvormi, nagu on nõutud selle määruse artikli 8 lõikes 1. Hispaania valitsuse sõnul ei võimalda määruse nr 1393/2007 sõnastus mingit kahtlust. Nimelt nõuab artikkel 8, et selles ette nähtud teave oleks esitatud kõnealuse määruse II lisas esitatud tüüpvormi teel. Austria valitsus on samuti seisukohal, et tüüpvormi kättetoimetamine on igal juhul vajalik.

20. Küprose valitsus leiab, et kuigi *a priori* on määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvormi kasutamine kohustuslik kõikidel kohtudokumendi kättetoimetamise või teatavakstegemise juhtudel, tundub siiski, et Euroopa Kohus tegi kohtuotsuses Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264) sellest üldisest kohustusest erandi juhul, kui adressaat teab kättetoimetatud või teatavaks tehtud dokumendi sisu.

21. Komisjon leiab, et kõnealuse tüüpvormi eesmärk on teavitamine ja see on nõutav juhul, kui kohtudokument toimetatakse kätte või tehakse teatavaks keeles, millest kostja aru ei saa. Komisjoni arvates tuleneb sellest, et kui dokument tehti teatavaks ühes määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõikes 1 viidatud keeltest, kaotab tüüpvorm oma mõtte ja selle kasutamine ei ole vajalik. Komisjon lisab, et käesoleval juhul ei oleks adressaadil olnud õigust dokumendi vastuvõtmisest keelduda, kui kättetoimetamisel oleks lisatud tüüpvorm.

22. Saksamaa valitsuse arvates on vastuvõttev asutus kohustatud lisama määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvormi üksnes juhul, kui dokumenti selle määruse artikli 8 lõike 1 tähenduses ei ole tõlgitud ühte nimetatud määruse artikli 8 lõike 1 punktides a ja b mainitud keeltest. Selle artikli 8 lõikes 1 kehtestatud teavitamise kohustus kujutab tema arvates nimelt endast „erilise kontrolli kohustust, mis on seatud vastuvõtvale asutusele”, mis teostab ise kontrolli talle kui ametiasutusele või kohtule iseloomuliku ekspertiisi alusel. See valitsus leiab sellest tulenevalt, et vastuvõttev asutus peab iga juhtumi puhul kontrollima, kas määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõikes 1 nimetatud adressaati tuleb tüüpvormi kaudu teavitada tema õigusest keelduda dokumendi vastuvõtmisest. Selle valitsuse arvates kujutab vaidlusalune kohtumäärus endast dokumenti määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõike 1 tähenduses, sest tõlke puudumisel ei saa välistada, et selle sisu on menetluslikust seisukohast oluline, mis õigustab selle sätte kohaselt vastuvõtvalt asutuselt nõutavat iseseisvat teavitamiskohustust.

2. Hinnang

23. Minu arvates on määruse nr 1393/2007 artikli 8 ulatus selge ja täiesti üheselt mõistetav. Selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi kasutamine on nõutav eranditult kõikidel kohtudokumentide kättetoimetamise või teatavakstegemise juhtudel¹⁰, sõltumata kättetoimetatava dokumendi koostamise keelest, olenemata sellest, kas sellele dokumendile on lisatud tõlge või mitte.¹¹

24. Esiteks, määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõike 1 sõnastus¹² nõuab selgelt ja eranditult, et vastuvõttev asutus kasutaks kõnealust vormi kättetoimetatava dokumendi kättetoimetamise ajal.

25. Määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõige 1 ei näe seega vastuvõtvale asutusele ette võimalust otsustada selle vormi kasutamise vajalikkuse või mittevajalikkuse üle sõltuvalt kättetoimetatava dokumendi keelest või keeltest, millest adressaat aru saab – see teave tal nagunii tihti puudub –, või siis asjaomase liikmesriigi ametlikest keeltest või sellest, kas lisatud on tõlge nendes keeltesse.

26. Märge „kui see ei ole koostatud ühes järgmistest keeltest või kui sellele ei ole lisatud tõlget ühte järgnevatest keeltest” ei ole nimelt mitte vormi kasutamise tingimus, vaid puudutab üksnes adressaadi õigust keelduda dokumendi vastuvõtmisest.

27. Määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvormi tuleb seega adressaadile dokumendi kättetoimetamiseks automaatselt kasutada, isegi kui see võib osutada ülearuseks, arvestades näiteks adressaadi keeleoskust või konkreetsemalt, kui kättetoimetatav dokument on koostatud adressaatliikmesriigi ametlikus keeles. Lisan, et isegi viimasel juhul ei ole kohustus lisada süstemaatiliselt see kõigest üheleheküljeline vorm adressaatliikmesriigi ametlikus keeles või kättetoimetamiskoha ühes ametlikest keeltest minu arvates põhjendamatult ülemäärane.

28. Teiseks, määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvorm ja sellega seotud kasutamise kohustus kujutavad endast uuendust võrreldes eelmise määrusega, st nõukogu 29. mai 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 1348/2000 tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta¹³. See uuendus peegeldab minu arvates Euroopa seadusandja tahet parandada liikmesriikide vahelise kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamise tõhusust ja kiirust¹⁴, järgides samas selle adressaadi kaitseõiguseid¹⁵.

10 — Vt määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõige 4. Euroopa Kohtule esitatud küsimused puudutavad eelkõige hagiavaldusi. Selle määruse kohaldamisala osas on selles ette nähtud üksnes kaks olukorda, kus kohtudokumendi kättetoimetamine ja teatavakstegemine liikmesriikide vahel jääb selle kohaldamisalast välja, st esiteks juhul, kui adressaadi alaline elu- või asukoht on teadmata, ja teiseks, kui see adressaat on nimetanud ametliku esindaja riigis, kus kohtumenetlus toimub. Muul juhul, niipea kui kohtudokumendi adressaadi elu- või asukoht on välisriigis, kuulub selle dokumendi kättetoimetamine või teatavakstegemine tingimata selle määruse kohaldamisalasse ja seega tuleb seda, nagu on ette nähtud selle määruse artikli 1 lõikes 1, teha määruses endas selleks kehtestatud vahenditega. Vt selle kohta ka kohtuotsuse Alder (C-325/11, EU:C:2012:824) punktid 24 ja 25.

11 — Vt kohtuotsuse Alder (C-325/11, EU:C:2012:824) punkt 37, milles Euroopa Kohus otsustas, et „[määruse nr 1393/2007] artikli 4 lõige 3 ja artikli 5 lõige 1 koostoimes põhjendusega 12 näevad [...] ette, et kohtudokumentide kättetoimetamine toimub tüüpvormi kasutades ning et see tõlgitakse adressaadile arusaadavasse keelde või adressaatliikmesriigi ametlikku keelde või kui selles riigis on mitu ametlikku keelt, siis vähemalt ühte kättetoimetamiskoha ametlikku keelde”.

12 — Vt selle kohta eelkõige hispaaniakeelne versioon „[e]l organismo receptor informará al destinatario”, tšehhi keelne versioon „[p]řijímačij subjekt vyrozumí adresáta”, saksakeelne versioon „[d]ie Empfangsstelle setzt den Empfänger [...] in Kenntnis”, kreeka keelne versioon „[η] υπηρεσία παραλαβής ενημερώνει τον παραλήπτη”, ingliskeelne versioon „[t]he receiving agency shall inform the addressee”, prantsuskeelne versioon „[l]’entité requise informe”, iirikeelne versioon „[c]uirfidh an ghníomhaireacht fála an seolaí ar an eolas”, itaalia keelne versioon „[l]’organo ricevente informa il destinatario”, hollandikeelne versioon „[d]e ontvangende instantie stelt degene voor wie het stuk is bestemd [...] in kennis”, portugali keelne versioon „[a] entidades requerida avisa o destinatário”, slovaki keelne versioon „[p]rijímačij orgán [...] informuje adresáta” ja soome keelne versioon „[v]astaanottavan viranomaisen on ilmoitettava vastaanottajalle”.

13 — EÜT L 160, lk 37; ELT eriväljaanne 19/01, lk 227.

14 — Vt määruse nr 1393/2007 artikli 4 lõige 1, mis näeb ette, et „[k]ohtudokumente edastatakse otse ja võimalikult kiiresti”. Vt kohtuotsus Alder (C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 34). Vt analoogia alusel kohtuotsused Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264, punkt 46) ja Roda Golf & Beach Resort (C-14/08, EU:C:2009:395, punkt 54), mis käsitlevad määrust nr 1348/2000. Nagu komisjon märkis, „nähtub määruse nr 1393/2007 põhjendustest 2, 6 ja 7, et selle eesmärk on parandada ja kiirendada tsiviil- ja kaubandusajades teises riigis kättetoimetatavate kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamist liikmesriikide vahel, tagades samas kostja kohtuliku kaitse”.

15 — Kaitseõiguse järgimise tähtsuse kohta dokumentide kättetoimetamisel vt kohtuotsus Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264, punktid 47 ja 48).

29. Selle vormi kohustusliku kasutamise eesmärk on vältida õnnetuid olukordi, nagu käesolevas asjas käsitletav olukord, kus kõigest üheleheküljeline dokument, st vaidlusaluse kohtumääruse tõestatud ärakiri ainult kreeka keeles ja seega keeles, millest vastustajad aru ei saa (või ei pruugi aru saada) või mis ei ole adressaatriigi ametlik keel (inglise keel), on esitatud kreekakeelsete dokumentide hulgas, millele kõigile – peale vaidlusaluse määruse – on lisatud tõlge.¹⁶

30. Minu arvates ei ole vastuvõtvatel asutustel seega kõnealuse vormi kasutamisel mingit kaalutlusruumi.¹⁷ Määruse nr 1393/2007 autonoomne ja ühetaoline tõlgendamine eeldab lisaks, et kättetoimetatava dokumendi kättetoimetamisel peab olema süstemaatiliselt lisatud kõnealune tüüpvorm.¹⁸ See määrus on nimelt kohaldatav kõikide liidu liikmesriikide suhtes¹⁹, potentsiaalselt enam kui 20 keeles kättetoimetatavate dokumentide puhul. Sellest tulenevalt tundub mulle, et isegi puhtpraktilisest seisukohast on vastuvõtvatel asutustel võimatu kontrollida kättetoimetatavaid dokumente ning tõlgete olemasolu kõikidel juhtudel.

31. Oma 4. detsembri 2013. aasta aruandes Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele määruse nr 1393/2007 kohaldamise kohta²⁰ (edaspidi „aruanne“), käsitleb komisjon vajadust kasutada selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi juhul, kui kättetoimetatav dokument on koostatud adressaatliikmesriigi keeles ja adressaat ei saa sel põhjusel selle määruse artikli 8 lõike 1 punkti b alusel õiguspäraselt vastuvõtmisest keelduda. Aruandes on märgitud, et selle tüüpvormi lisamine võib sellisel juhul panna adressaadi arvama, et tal on õigus vastuvõtmisest keelduda.

32. Siiski leian, et määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvorm sisaldab kättetoimetatava dokumendi adressaadi jaoks väga selget teavet ja selle täpne koostamine ei saa põhjustada eksitsusi. Nimelt on selles vormis sõnaselgelt ette nähtud, et adressaat võib „keelduda dokumenti vastu võtmast, kui see ei ole koostatud [talle] arusaadavas keeles või kättetoimetamiskoha ametlikus keeles või ühes ametlikest keeltest või kui dokumendile ei ole lisatud tõlget ühte nimetatud keeltest”.²¹ Õigus keelduda ei ole seega mitte kuidagi seotud kõnealuse tüüpvormi olemasoluga.²²

33. Neid asjaolusid arvestades leian, et määruse nr 1393/2007 artiklit 8 tuleb tõlgendada nii, et selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi kasutamine kättetoimetatava dokumendi kättetoimetamisel adressaadile on igal juhul eranditult nõutav, sõltumata kättetoimetatava dokumendi koostamise keelest ja asjaolust, kas sellele on lisatud tõlge adressaadile arusaadavasse keelde või adressaatliikmesriigi ametlikku keelde või, kui selles liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlikku keelde või ühte selle ametlikest keeltest.

16 — Peale selle, nagu märgib Austria valitsus, „asjaolu, et kättetoimetatavale dokumendile lisatakse tüüpvorm, ei aeglusta kättetoimetamise menetlust. Vigu ja hilinemisi tuleks vastupidi karta juhul, kui peaks uurima, kas erand on olemas või mitte. Tuleb mees pidada, et kättetoimetamise taotluste hulk on suur ja iga kättetoimetamise menetlus peab seega olema võimalikult lihtsustatud”. Nagu Hispaania valitsus, leian, et „kõnealuse vormi kasutamine tagab mitte üksnes kiire, vaid ka turvalise edastamise”.

17 — Lisaks sellele, kui vastuvõtvatel asutustel on kaalutlusruum, on see määruses nr 1393/2007 sõnaselgelt ette nähtud. Vt näiteks selle määruse artikli 7 lõige 1, mis näeb ette, et vastuvõttev asutus ei ole kohustatud dokumenti kätte toimetama edastava asutuse nõutud konkreetsel viisil, kui selline viis on vastuolus adressaatliikmesriigi õigusega. Vt ka analoogia alusel määruse nr 1393/2007 artiklid 12–15.

18 — Kohtuotsuse Leffler (C-443/03, EU:C:2005:665) punktis 46 otsustas Euroopa Kohus määrusele nr 1393/2007 eelnenud määruse nr 1348/2000 kohta, et „asjaolu, et vormiliselt on tegemist määrusega ja mitte direktiiviga, mis oli komisjoni esialgne ettepanek, näitab, millise tähtsuse omistab ühenduse seadusandja nimetatud määruse sätete vahetule ja ühetaolisele kohaldamisele”. Vt ka kohtuotsus Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264, punkt 60).

19 — Määruse nr 1393/2007 artikli 1 „Reguleerimisala” lõige 3 näeb ette, et „käesolevas määruses tähendab mõiste „liikmesriik” liikmesriike, välja arvatud Taani.” Siiski laiendati selle määruse kohaldamist Taani Kuningriigile, vastavalt Euroopa Ühenduse ja Taani Kuningriigi vahelisele tsiviil- ja kaubandusajade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kätteandmist käsitlevale lepingule, mis kirjutati alla Brüsselis 19. oktoobril 2005 (ELT L 300, lk 55).

20 — COM(2013) 858 final. Selles aruandes hindab komisjon määruse nr 1393/2007 rakendamist ajavahemikul 2008 kuni 2012. Nimelt sätestab selle määruse artikkel 24, et hiljemalt 1. juuniks 2011 ja pärast seda iga viie aasta järel peab komisjon hindama määruse rakendamist ja tegema vajaduse korral kohandamise ettepanekuid. Komisjon märgib selles, et ta korraldas 2011. aastal uuringu, mille eesmärk oli koguda andmeid ja hinnata määruse nr 1393/2007 kohaldamist. Seda küsimust arutati samuti tsiviil- ja kaubandusajade käsitleva Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kohtumistel ja komisjoni sõnul võttis ta arvesse kodanike kirju, kaebusi ja petitioone ning nimetatud määrust käsitlevaid Euroopa Kohtu eelotsuseid.

21 — Kohtujuristi kursiiv.

22 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 26.

B. Teine ja kolmas eelotsuse küsimus

34. Teise ja kolmanda küsimusega, mis esitatakse juhuks, kui esimesele küsimusele vastatakse nii, nagu mina soovitan, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult esiteks teada, kas vormi puudumine põhjustab kättetoimetatava dokumendi kättetoimetamise tühisuse, ja teiseks, kuidas seda puudust kõrvaldada.

35. Määruses nr 1393/2007 ei ole midagi öeldud selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi puudumise õiguslike tagajärgede kohta. Seda vähem näeb see määrus ette, et selle puudumine põhjustab kättetoimetatava dokumendi kättetoimetamise tühisuse.²³ Kuna määruses nr 1348/2000 ei ole mitte midagi öeldud tagajärgede kohta, mis on dokumendi kättetoimetamisel muus keeles kui ühes selles määruses nõutud keelest, niisamuti nagu määruses nr 1393/2007 ei ole käsitletud tüüpvormi kasutamata jätmist, sisaldab esimest määrust käsitlev kohtupraktika väärtuslikke juhiseid selle küsimuse kohta.

36. Kohtuotsuse *Leffler* (C-443/03, EU:C:2005:665) punktis 51 otsustas Euroopa Kohus, et kuivõrd määrus nr 1348/2000 (mille asendas määrus nr 1393/2007) ei näe teatud asjaolude korral ette tagajärgi, siis peab siseriiklik kohus põhimõtteliselt kohaldama siseriiklikku õigust, jälgides samas, et liidu õiguse tõhusus saaks tagatud. Euroopa Kohus lisas, et määruse vastavate sätete puudumine võis siseriiklikku kohut „suunata jätma vajadusel kohaldamata niisuguse siseriikliku õigusnormi, mis seda takistab, või tõlgendamata vaid riigisisest olukorda silmas pidades välja töötatud õigusnormi, et seda saaks kohaldada käsitlusel olevas piiriüleises olukorras”²⁴.

37. Peale selle otsustas Euroopa Kohus sama kohtuotsuse punktis 65, et määruse kasuliku mõju tagamiseks on oluline, et siseriiklik kohus jälgiks, et erinevate asjaomaste poolte õigused oleksid võimalikult hästi ja tasakaalustatult kaitstud.²⁵

38. Kättetoimetatava dokumendi adressaatide õiguste kohta tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et määruses nr 1393/2007 sätestatud tõhususe ja kiiruse eesmärke ei tohi saavutada nende adressaatide selliseid kaitseõigusi ükskõik millisel viisil nõrgendades, mis tulenevad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teises lõigus sätestatud õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele²⁶, mis eeldab eelkõige, et neil oleks „piisavalt aega enda kaitsmise ettevalmistamiseks”²⁷.

39. Saatjaks oleva poole õiguste ja määruses nr 1393/2007 sätestatud tõhususe ja kiiruse eesmärkide kohta leian, et neid ei saa kahjustada puhtvormilistel põhjustel, mis ei mõjutaks adressaatide kaitseõiguseid.

40. Sellise olukorraga oleks tegemist juhul, kui kõnealuse tüüpvormi puudumine põhjustaks kättetoimetatava dokumendi kättetoimetamise tühisuse, kuigi oleks võimalik näiteks tõendada, et selle dokumendi adressaat saab aru keelest, milles see koostatud on, või et dokument on koostatud adressaatriigi ametlikus keeles. Kohtuotsuse *Leffler* (C-443/03, EU:C:2005:665) punktis 52 räägib Euroopa Kohus sarnaste võimalike olukordade puhul keeldumisest, mille eesmärk on „ainuüksi viivitada ja mis on ilmselgelt kuritarvitav”²⁸.

23 — Vt analoogia alusel kohtuotsus *Leffler* (C-443/03, EU:C:2005:665, punktid 37 ja 39).

24 — Vt selle kohta samuti kohtuotsused *Simmenthal* (106/77, EU:C:1978:49, punkt 16), *Factortame jt* (C-213/89, EU:C:1990:257, punkt 19), *Courage ja Crehan* (C-453/99, EU:C:2001:465, punkt 25) ning *Muñoz ja Superior Fruiticola* (C-253/00, EU:C:2002:497, punkt 28). Peale selle lisab Euroopa Kohus kohtuotsuse *Leffler* (C-443/03, EU:C:2005:665) punktis 39, et „mitmest [määruse] sättest võib järeldada, et tolke puudumises seisnevat puudust saab kõrvaldada”. Tuletan meelde, et kuigi eelmine määrus nõudis tõlkimist, ei pidanud see silmas vormi.

25 — Vt samuti kohtuotsused *Leffler* (C-443/03, EU:C:2005:665, punkt 52) ning *Weiss und Partner* (C-14/07, EU:C:2008:264, punkt 76).

26 — Vt selle kohta kohtuotsused *Weiss und Partner* (C-14/07, EU:C:2008:264, punkt 47) ja *Alder* (C-325/11, EU:C:2012:824, punkt 35).

27 — Vt kohtuotsuse *Leffler* (C-443/03, EU:C:2005:665) punkt 52.

28 — Nimelt nähtub määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõike 1 sõnastusest selgelt, et kättetoimetatava dokumendi adressaadil on õigus dokumendi vastuvõtmisest keelduda üksnes juhul, kui see ei ole koostatud ühes viidatud keeltest või kui sellele ei ole lisatud tõlget ühte viidatud keeltest. Vt samuti määruse nr 1393/2007 põhjendus 10, mis näeb ette, et „käsitleva määruse tõhususe tagamiseks tuleks dokumentide kättetoimetamisest keeldumist lubada üksnes erandjuhtudel.”

41. Sellest tulenevalt, juhul kui kättetoimetatavate dokumentide kättetoimetamisel jäetakse lisamata määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvorm, tuleb siseriiklikul kohtul²⁹ kontrollida, kas see dokument on koostatud keeles, millest adressaat aru saab, või ühes adressaatriigi ametlikus keeles³⁰.

42. Käesoleva ettepaneku punktist 9 nähtub, et vastustajad väitsid, et kõigis seitsmes põhikohtuasjas ei toimetatud neile kätte teatud dokumente ja teatud tõlkeid, kuigi seda oleks tulnud teha.

43. Seega tuleb veel analüüsida mõistet „kättetoimetatav dokument”, mida ei ole määruses nr 1393/2007 määratletud, niisamuti nagu selles ei ole nimetatud lisasid, mille arv ja laad on erinevates õiguskordades oluliselt erinev.³¹

44. Kohtuotsuse Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264) punktis 73 leidis Euroopa Kohus, et juhul kui kättetoimetatavaks dokumendiks on nagu põhikohtuasjades menetluse algatamist käsitlev dokument, peavad kätte toimetatud dokument või dokumendid andma adressaadile võimaluse edastavas liikmesriigis algatatud kohtumenetluses oma õigusi kaitsta, määrata täpselt kindlaks vähemalt nõude eseme ja põhjuse ning samuti kohtukutse.³² Euroopa Kohus jätkab, märkides, et „dokumendid, millel on vaid tõendifunktsioon ja mis ei ole nõude eseme ja põhjuse mõistmiseks hädavajalikud, ei ole menetluse algatamist käsitleva dokumendi osad”.

45. Esmapilgul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrollist ei tulene teisiti, võimaldas vastustajatele hagiavalduse tõestatud ära kirja kättetoimetamine nii kreeka kui ka inglise keeles neil põhikohtuasjades täpselt kindlaks määrata nõude eseme ja põhjuse.

46. Siiski, kohtukutse osas tundub, et põhikohtuasjades oli suur erinevus hagiavaldusega ja vaidlusaluse kohtumäärusega³³ määratud tähtaja vahel. Näiteks Senh Dau Si juhtumi puhul näib hagiavalduses määratud tähtaeg olevat 10 päeva, samas kui vaidlusaluse kohtumäärusega – mis toimetati kätte vaid kreeka keeles – kehtestatud tähtaeg näib olevat 60 päeva, mis vastustajate väitel neid eksitas. Samas kohtuistungil ei vaidlustatud ja Euroopa Kohtule esitatud toimikust tuleneb (seda tuleb kinnitada eelotsusetaotluse esitanud kohtul), et igas põhikohtuasjas on vaidlusaluse kohtumäärusega kehtestatud tähtaeg sama, kui sellele lisatud teatises määratud tähtaeg.³⁴ See teatis aga toimetati vastustajatele kätte nii kreeka kui ka inglise keeles.

47. Kui – vastupidi käesoleva ettepaneku punktides 45 ja 46 esitatud näitajatele – eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks leidma (mida ta aga ei tee?), et määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvormi ärajätmine ja vaidlusaluse kohtumääruse tõlke puudumine või ebaselgus seoses kohtusse ilmumise tähtaegadega kahjustasid tõepoolest vastustajate kaitseõiguseid, tuleks need puudused kõrvaldada võimalikult kiiresti³⁵, saates vastavalt määruses nr 1393/2007 ette nähtud kättetoimetamise korrale tüüpvormi ja puuduva tõlke³⁶, mis kinnitaks automaatselt vaidlusaluses kohtumääruses märgitud kohtusse ilmumise tähtaega.

29 — Vt analoogia alusel määruse nr 1393/2007 artikkel 19.

30 — Käesoleval juhul inglise keeles.

31 — Vt selle kohta kohtuotsus Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264, punktid 41–45).

32 — „Tõendavate dokumentide tõlkimine võib märkimisväärselt aega võtta, samal ajal kui igal juhul ei ole see tõlge vajalik menetluses, mis toimub edastava liikmesriigi kohtus ja selle riigi keeles” (vt kohtuotsuse Weiss und Partner (C-14/07, EU:C:2008:264) punkt 74). „Lisadokumentide” tõlkimise nõudmine kahjustaks määruse nr 1393/2007 eesmärke parandada ja kiirendada dokumentide edastamist.

33 — Tuleb märkida, et Küprose õiguses on ette nähtud vaidlusaluse kohtumääruse kättetoimetamine vastustajatele.

34 — Järelikult kehtestasid vaidlusalune kohtumäärus ja hagiavaldusele lisatud teatis Senh Dau Si juhtumi puhul 60-päevase kohtusse ilmumise tähtaja.

35 — Vt selle kohta kohtuotsus Leffler (C-443/03, EU:C:2005:665, punkt 64).

36 — Vt selle kohta kohtuotsus Leffler (C-443/03, EU:C:2005:665, punkt 63). Vt analoogia alusel määruse nr 1393/2007 artikli 8 lõige 3.

48. Selles osas leian, vastavalt Hispaania valitsuse seisukohtadele, et võimaluse piires tuleb tulla tagasi veale eelnenud olukorra juurde.³⁷ Nimelt ei saa kõnealuseid võimalikke puudusi parandada kättetoimetatava dokumendi ja asjaomase tüüpvormi kättetoimetamisega vastustajate advokaadile. Niisugune kättetoimetamine ei oleks kooskõlas määruses nr 1393/2007 ette nähtud korraga.³⁸

49. Minu arvates seaks erinev järeldus kahtluse alla määruse nr 1393/2007 autonoomse ja ühetaolise tõlgendamise ja kohaldamise.³⁹

50. Neid asjaolusid arvestades leian, et määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvormi kätte toimetamata jätmine hagiavalduse kättetoimetamise ajal ei põhjusta selle kättetoimetamise tühisust, kui viimati nimetatud dokumendi adressaadile anti võimalus edastavas liikmesriigis algatatud kohtumenetluses oma õigusi kaitsta. Kättetoimetatava dokumendi adressaadi kaitseõigusi rikkuvad puudused tuleb parandada võimalikult kiiresti ja vastavalt määruses nr 1393/2007 ette nähtud kättetoimetamise korrale.

VI. Ettepanek

51. Eeltoodud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Anotato Dikastirio Kyprou esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruse (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000, artiklit 8 tuleb tõlgendada nii, et selle määruse II lisas esitatud tüüpvormi kättetoimetamine on kättetoimetatava dokumendi kättetoimetamisel adressaadile igal juhul eranditult nõutav, sõltumata kättetoimetatava dokumendi koostamise keelest ja asjaolust, kas sellele on lisatud tõlge adressaadile arusaadavasse keelde või adressaatliikmesriigi ametlikku keelde või, kui selles liikmesriigis on mitu ametlikku keelt, kättetoimetamiskoha ametlikku keelde või ühte selle ametlikest keeltest.

Määruse nr 1393/2007 II lisas esitatud tüüpvormi kätte toimetamata jätmine hagiavalduse kättetoimetamise ajal ei põhjusta selle kättetoimetamise tühisust, kui viimati nimetatud dokumendi adressaadile anti võimalus edastavas liikmesriigis algatatud kohtumenetluses oma õigusi kaitsta. Kättetoimetatava dokumendi adressaadi kaitseõigusi rikkuvad puudused tuleb parandada võimalikult kiiresti ja vastavalt määruses nr 1393/2007 ette nähtud kättetoimetamise korrale.

37 — Märgin selle kohta, et põhikohtuasjades kohtudokumentide kättetoimetamise ajal asusid vastustajad välisriigis. Arvestades, et nad ei olnud sel ajal nimetanud ametlikku esindajat kohtumenetluse toimumise riigis, st Küprosel, kuulus ja kuulub nende dokumentide kättetoimetamine jätkuvalt tingimata määruse nr 1393/2007 kohaldamisalasse, vastavalt selle määruse artikli 1 lõikele 1. Vt analogia alusel kohtuotsus Alder (C-325/11, EU:C:2012:824, punktid 24 ja 25).

38 — Kohtuotsus Alder (C-325/11, EU:C:2012:824, punktid 29–32). Tsiviil- või kaubandusajades kohtudokumentide liikmesriikides edastamise vahendid on ammendavalt ette nähtud määruses nr 1393/2007 kehtestatud süsteemis.

39 — Vt samuti määruse nr 1393/2007 põhjendus 8, mis näeb ette, et seda „määrust ei kohaldata, kui dokument toimetatakse kätte poole ametlikule esindajale liikmesriigis, kus menetlus toimub, olenemata kõnealuse poole elu- või asukohast.“